

OBSAH

Úvod	15
I. Základní otázky	17
I.1. Krajská věda, vědy o krajích	17
I.2. Terminologické otázky	18
I.3. Právní úprava	20
I.3.1 Ústavní zákony	20
I.3.2 Zákony upravující základní otázky	22
I.3.3 Zákony o hospodaření krajů	22
I.3.4 Zákony upravující samostatnou působnost krajů	23
I.3.5. Zákony o změnách působností	24
II. Regionální samospráva ve světě	25
II.1. Úvod	25
II.2. Unitární státy	26
II.3. Unitární státy napoleonského typu	27
II.3.1 Charakteristika	27
II.3.2 Francie	28
II.3.3 Řecko	31
II.3.4 Nizozemsko	31
II.3.5 Portugalsko	32
II.3.6 Japonsko	32
II.5. Unitární státy westminsterského typu	33
II.5.1 Velká Británie	33
II.5.2 Nový Zéland	34
II.6. Severské unitární státy	35
II.6.1 Charakteristika	35
II.6.2 Dánsko	36
II.6.3 Finsko	36
II.6.4 Švédsko	37
II.7. Východoevropské státy	38
II.7.1 Polsko	38

II.7.2	Maďarsko
II.7.3	Slovensko
II.8.	Regionální země
II.8.1	Charakteristika
II.8.2	Itálie
II.8.3	Španělsko
II.8.4	Belgie
II.9.	Federální státy
II.9.1	Úvod
II.9.2	Kanada
II.9.3	USA
II.9.4	Rusko
II.10.	Federace německé oblasti
II.10.1	Úvod
II.10.2	Německo
II.10.3	Rakousko
II.10.4	Švýcarsko
II.11.	Rada Evropy a regionální samospráva
II.11.1	Evropská charta místní samosprávy
II.11.2	Obsah Evropské charty místní samosprávy
II.11.3	Evropská charta regionální samosprávy
II.12.	Evropská unie a regionální samospráva
III.	Vývoj středních stupňů správy na území České republiky
III.1.	Od počátku české státnosti do počátku stavovské monarchie
III.2.	Období stavovské monarchie
III.3.	Od Bílé hory do roku 1848
III.4.	Od roku 1848 do převratu v roce 1918
III.4.1	Úvod
III.4.2	Krajská správa
III.4.3	Okresní správa
III.4.4	Zemská správa
III.5.	Od převratu v roce 1918 do 25. února 1948
III.5.1	Úvod
III.5.2	Župy

III.5.3	Okresy	73
III.5.4	Země	74
III.5.5	Po válce	75
III.6.	Od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989	75
III.6.1	Krajské zřízení z roku 1948	75
III.6.2	Změny v krajském zřízení	77
III.6.3	Vývoj v letech 1967–1968	77
III.7.	Poslední vývoj	79
IV.	Konstitutivní prvky kraje	81
IV.1.	Úvod	81
IV.2.	Občané kraje	82
IV.3.	Území kraje	83
IV.4.	Organizační výsost	84
IV.5.	Právní subjektivita kraje	85
IV.6.	Právo na samosprávu	89
IV.7.	Působnost kraje	90
IV.7.1	Pojem působnost	90
IV.7.2	Dělení působnosti	90
IV.7.3	Veřejnoprávní a soukromoprávní působnost	91
IV.7.4	Mocenská a pečovatelská působnost	91
IV.7.5	Samostatná a přenesená působnost	92
IV.7.6	Samostatná působnost	93
IV.7.7	Přenesená působnost	94
IV.8.	Právo vydávat obecně závazné právní předpisy	95
IV.9.	Symboly kraje	96
V.	Zastupitelstvo kraje	97
V.1.	Základní charakteristika	97
V.1.1	Základní otázky vlády sněmu	97
V.1.1	Ústavní rámec	99
V.1.3	Terminologie	100
V.2.	Volba zastupitelstva	102
V.2.1	Volba de lege lata	102
V.2.2	Volba de lege ferenda	104
V.2.3	Volební systém	107
V.2.4	Metoda přepočtu mandátů na hlasy	108

V.2.5	Uzavírací klauzule	118
V.2.6	Velikost obvodu	118
V.2.7	Závěry	118
V.3.	Institucionální otázky	119
V.3.1	Počet členů zastupitelstva	119
V.3.2	Ustavení zastupitelstva	122
V.3.3	Trvání zastupitelstva	122
V.3.4	Skončení činnosti zastupitelstva	123
V.4.	Člen zastupitelstva	124
V.4.1	Podmínky pro vznik a výkon mandátu	124
V.4.2	Vznik a zánik mandátu člena zastupitelstva	129
V.4.3	Vznik a zánik postavení náhradníka	132
V.4.4	Práva a povinnosti člena zastupitelstva	133
V.4.5	Příjem člena zastupitelstva	143
V.5.	Jednání zastupitelstva	147
V.5.1	Pravidla jednání	147
V.5.2	Činnost zastupitelstva	148
V.5.3	Rozsah jednacího řádu	150
V.5.4	Orgány zastupitelstva	151
V.5.5	Příprava jednání	154
V.5.6	Úvod schůze	156
V.5.7	Projednávání návrhů	157
V.5.8	Hlasování	159
V.5.9	Zvláštní druhy jednání	160
V.5.10	Zápis o průběhu zasedání zastupitelstva	161
V.5.11	Závěry	162
V.6.	Působnost zastupitelstva	162
V.6.1	Působnost a pravomoc	162
V.6.2	Druhy působností a pravomocí	164
V.6.3	Tvorba práva	166
V.6.4	Rozhodování o rozpočtu a v ostatních hospodářských otázkách	167
V.6.5	Kreace a obsazování orgánů	168
V.6.6	Rozhodování o krajských organizacích (ústavech) a účastech v právnických osobách	168
V.6.7	Rozhodování o dalších důležitých otázkách kraje	169

VI.	Rada kraje	171
VI.1.	Základní charakteristika	171
VI.1.1	Výkonná moc	171
VI.1.2	Praktická činnost rady	172
VI.1.3	Závěry	174
VI.1.4	Terminologie	175
VI.2.	Složení rady	176
VI.2.1	Počet členů rady	176
VI.2.3	Skladba členů rady	177
VI.2.4	Složení rady z hlediska reprezentace členů zastupitelstva	182
VI.2.5	Gender studies	185
VI.3.	Jednání rady	186
VI.3.1	Materie jednání rady	186
VI.3.2	Pravidla jednání	187
VI.3.3	Příprava jednání	188
VI.3.4	Zasedání rady	192
VI.3.5	Úvod schůze	193
VI.3.6	Projednávání návrhů	194
VI.3.7	Hlasování	196
VI.3.8	Zápis o průběhu schůze rady	196
VI.3.9	Závěry	197
VI.4.	Působnost rady	198
VI.4.1	Druhy působností	198
VI.4.2	Působnost hospodářská	200
VI.4.3	Organizační působnost	205
VI.4.4	Právotvorba	207
VI.5.	Závěr	210
VII.	Hejtman	211
VII.1.	Základní otázky	211
VII.1.1	Úvod	211
VII.1.2	Terminologie	211
VII.2.	Postavení hejtmána	213
VII.2.1	Podmínky pro výkon funkce	213
VII.2.2	Ustanovování do funkce	214
VII.2.3	Příjem hejtmána	215

VII.3.	Činnost hejtmana	217
VII.3.1	Působnost hejtmana	217
VII.3.2	Hejtman organizuje činnost zastupitelstva a rady ..	217
VII.3.3	Hejtman sestavuje rozhodnutí rady	219
VII.3.4	Hejtman vykonává a plní úkoly uložené zastupitelstvem a radou	220
VII.3.5	Hejtman vidimuje	220
VII.3.6	Hejtman zřizuje orgány kraje, jmenuje jejich členy a řídí jejich činnost	221
VII.3.7	Hejtman rozhoduje ve věcech v samostatné působnosti kraje	222
VII.3.8	Hejtman činí právní úkony	222
VII.3.9	Hejtman vykonává další zákonem daná práva a povinnosti	227
VII.3.10	Hejtman doplňuje činnost orgánů kraje	229
VII.4.	Náměstek hejtmana	230
VII.4.1	Práva a povinnosti náměstka hejtmana	230
VII.4.2	Zastupování hejtmana	231
VII.4.3	Počet náměstků hejtmana	233
VII.5.	Závěr	235
VIII.	Krajský úřad	236
VIII.1.	Postavení krajského úřadu	236
VIII.1.1	Základní úkoly krajského úřadu	236
VIII.1.2	Krajský úřad a samospráva kraje	237
VIII.2.	Principy organizace krajského úřadu	238
VIII.2.1	Organizační uspořádání krajského úřadu	238
VIII.2.2	Velikost krajského úřadu	239
VIII.2.3	Organizační principy	241
VIII.2.4	Klasická organizační teorie	242
VIII.2.5	Neoklasická organizační teorie	245
VIII.2.6	Moderní organizační teorie	248
VIII.2.7	Byrokracie	252
VIII.2.8	Organizace veřejné správy	256
VIII.2.9	Hierarchický model	257
VIII.2.10	Dělení úkolů	259
VIII.2.11	Kritéria dělení úkolů	261

VIII.2.12	Vztahy mezi organizačními jednotkami	262
VIII.2.13	Výsledek organizování	263
VIII.3.	Odbory a oddělení krajského úřadu	264
VIII.3.1	Postavení a úkoly odborů	264
VIII.3.2	Terminologie	265
VIII.3.3	Odbory – přehled	266
VIII.3.4	Kancelář hejtmána	268
VIII.3.5	Kancelář ředitele	269
VIII.3.6	Právní odbor (a správní oddělení)	271
VIII.3.7	Odbor informatiky	276
VIII.3.8	Finanční odbor	277
VIII.3.9	Majetkový odbor	280
VIII.3.10	Investiční odbor (oddělení)	282
VIII.3.11	Odbor rozvoje	283
VIII.3.12	Odbor stavební	285
VIII.3.13	Odbor životního prostředí	287
VIII.3.14	Odbor školství, mládeže a sportu	289
VIII.3.15	Odbor kultury a památkové péče	295
VIII.3.16	Odbor sociální a zdravotnictví	299
VIII.3.17	Odbor dopravy	302
VIII.3.18	Živnostenský odbor	306
VIII.3.19	Odbor kontroly	309
VIII.3.20	Útvar interního auditu	313
VIII.3.21	Srovnání objemu práce jednotlivých odborů	315
VIII.4.	Závěry k organizační výstavbě krajského úřadu	318
VIII.4.1	Počet organizačních úrovní	318
VIII.4.2	Rozpětí řízení	319
VIII.4.3	Organizační struktura – koncept	319
VIII.4.4	Závěr	322
VIII.5.	Ředitel krajského úřadu	322
VIII.5.1	Podmínky pro výkon funkce	322
VIII.5.2	Ředitel a krajský úřad	323
VIII.5.3	Ředitel a samosprávné orgány kraje	323
VIII.5.4	Ředitel a obce	324
VIII.5.5	Zástupce ředitele	325
VIII.6.	Zaměstnanci krajského úřadu	326
VIII.6.1	Právní úprava	326
VIII.6.2	Vznik pracovního poměru	323

VIII.6.3	Práva a povinnosti úředníka	32
VIII.6.4	Skončení pracovního poměru	32
VIII.6.5	Vzdělávání úředníků	32
IX.	Ostatní orgány kraje	33
IX.1.	Výbory a komise	33
IX.1.1	Postavení výborů a komisí	33
IX.1.2	Složení výborů a komisí	33
IX.1.3	Obligatoční výbory	33
IX.1.4	Funkční období výborů	33
IX.1.5	Pravidla jednání výborů a komisí	33
IX.1.6	Praktické rozdělení působnosti mezi výbory a komise	33
IX.1.7	Závěry	33
IX.2.	Zvláštní orgány	33
IX.3.	Mimořádné orgány	33
X.	Vztahy územních samospráv	33
X.1.	Kraj a obec	33
X.2.	Spolupráce krajů	34
X.2.1	Formy spolupráce	34
X.2.2	Asociace krajů České republiky	34
X.3.	Spolupráce s územními samosprávami jiných států	34
XI.	Kraj a stát	34
XI.1.	Vliv kraje na rozhodování státu	34
XI.2.	Fiskální vztahy	34
XI.3.	Vztahy při uskutečňování státní správy	34
XI.3.1	Ústředí a kraj	34
XI.3.2	Kraj a obec	34
XI.4.	Vztahy při výkonu správního dozoru	34
XI.4.1	Principy správního dozoru	34
XI.4.2	Obsah právních vztahů při výkonu správního dozoru	34
XI.4.3	Postup správního dozoru	35
XI.4.4	Dozor nad výkonem samostatné působnosti obce ..	35

XI.4.5	Dozor nad výkonem přenesené působnosti obce	353
XI.4.6	Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje	354
XI.4.7	Dozor nad výkonem přenesené působnosti kraje	355
XII.	Hospodaření krajů	356
XII.1.	Hospodaření kraje	356
XII.1.1	Vznik a vývoj hospodářských funkcí kraje	356
XII.1.2	Další směr hospodaření krajů	357
XII.2.	Rozpočet	358
XII.2.1	Podstata rozpočtu	358
XII.2.2	Rozpočtový proces	359
XII.2.3	Praktické rozpočtování	359
XII.2.4	Mimorozpočtové fondy	360
XII.2.5	Rozpočtový výhled	360
XII.3.	Příjmy kraje	360
XII.3.1	Dotace	360
XII.3.2	Státní dotace krajům v roce 2004	364
XII.3.3	Sdílené daně	366
XII.3.4	Sdílené daně podle stávající právní úpravy	367
XII.3.5	Vlastní daně	371
XII.3.6	Ostatní příjmy kraje	371
XII.4.	Výdaje kraje	373
XII.4.1	Mandatornost výdajů	373
XII.4.2	Členění výdajů	373
XII.5.	Majetek kraje	374
XII.5.1	Druhy majetku	374
XII.5.2	Praktické otázky	375
Přílohy	379	
Příloha 1	Helsinská deklarace k regionální samosprávě	380
Příloha 2	Hlavní zásady regionální samosprávy, jak je shledává Řídící výbor pro místní a regionální demokracii	383
Příloha 3	Jednací řád zastupitelstva kraje – vzor	388

Příloha 4 Jednací řád rady kraje – vzor	390
Příloha 5 Reprezentativnost rady – výpočtové tabulky pro poměrné obsazení rady	392
Literatura	400
Zákon o krajích	411